

вання і розвиток полікультурної компетентності дають можливість викладачеві та студенту підготовчого відділення для іноземних громадян усвідомити власну багатокультурну ідентичність і вирішувати фахові завдання в конструктивній співпраці. Полікультурно компетентна особистість, крім толерантності, характеризується здатністю до гуманістичної взаємодії, усвідомлення себе як носія національної культури і полікультурності.

Першочерговими завданнями подальшої роботи вважаємо пошук нових форм і методів організації навчально-виховного процесу з метою формування в суб'єктів навчання вмінь терпимо сприймати світоглядну позицію іншої особи; розуміння і прийняття культурно-специфічних норм поведінки представників інших культур; поваги до унікальності кожної культури; чутливості до культурних відмінностей; здатності не протиставляти, а зіставляти свою власну й іноземну культури; пошуку компромісу і безконфліктної співпраці.

Список використаної літератури

1. Авхутська С.О. До питання формування полікультурної компетентності майбутнього вчителя / С.О. Авхутська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – №2(12). – С.233-241.
2. Білик О. М. Формування міжетнічної толерантності іноземних студентів у контексті соціалізації в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу: культурологічні засади / О. М. Білик // Педагогіка та психологія. – 2015. – Вип. 48. – С. 163-173.
3. Васютенкова И. В. Развитие поликультурной компетентности учителя в условиях последиplomного образования : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Инна Васютенкова. – СПб., 2006. – 27 с.
4. Величко Н. М. Полікультурна компетентність як складова професійної компетентності педагога / Н. М. Величко // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. – 2010. – № 54. – С. 162–165.
5. Величко Н. М. Проблема формування полікультурної компетентності майбутніх учителів з точки зору системного підходу / Н. М. Величко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 5 (31). – С. 198–205.
6. Дем'яненко О. Формування полікультурної компетентності майбутніх педагогів як інструмент ефективної крос-культурної взаємодії в умовах глобалізації вищої освіти / О. Дем'яненко, Т. Мороз // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруева, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. – № 4 (58). – С. 237–243.
7. Дмитриев Г. Д. Многокультурное образование / Григорий Дмитриев. – М. : Народное образование, 1999. – 208 с.
8. Зозуля І. Є. Полікультурні взаємовідносини іноземних студентів у середовищі вищого навчального закладу України (доповідь Вінничани) / І. Є. Зозуля // Гуманізм і освіта – 2010 : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – 2011. – С.156-160.
9. Лещенко Т. О. Пізнання України як спосіб соціалізації іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Мовні дисципліни в контексті розвитку сучасної вищої школи : матеріали Всеукр. дист. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Харків, 2014. – С. 179–180.
10. Перетяга Л. Є. Дидактичні умови формування полікультурної компетентності молодших школярів : дис. ... д-ра пед. наук / Перетяга Людмила Євгенівна. – Харків, 2008. – 175 с.
11. Сергієнко Н. Ф. Професійна компетентність сучасного вчителя. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tme.uo.edu.ua/docs/5/11sercmt.pdf>.
12. Щеглова Е. М. Развитие поликультурной компетентности будущих специалистов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Елена Щеглова. – Омск, 2005. – 164 с.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ РІВНІ

Саволюк С.І., Лисенко В.М., Крестянов М.Ю.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика
Кафедра хірургії та судинної хірургії

Проаналізовано основні хірургічні тренди, що визначають динаміку прогресу в хірургічній науці, проблеми і виклики перед українськими закладами післядипломної освіти; на прикладі власної роботи окреслено шляхи їх подолання в умовах конкуренції з приватними закладами за споживача освітніх послуг.

Ключові слова: хірургічні тренди, освітні технології, вимоги часу, план роботи, конкурентне середовище.

The paper analyzes the main surgical trends that determine the dynamics of progress in surgical science, the problems and challenges facing domestic postgraduate education institutions, and, on the example of their own work, outlines ways to overcome them, competing with private institutions for the consumer of educational services.

Keywords: surgical trends, educational technologies, time requirements, work plan, competitive environment.

Вступ. Сучасна технологічна революція в хірургії та анестезіології докорінно змінила хірургічну парадигму і філософію [3]. Нинішня ургентна і планова хірургія вступила в епоху безпечних суперрадикальних розширених мультивісцеральних резекцій, симультанних операцій та агресивної хірургічної тактики. Це стало можливим завдяки інтеграції механізмів і факторів концепції "6 M": мультимодальність (програми – «Fast Track Surgery», ERAS); мультидисциплінарність (різнопрофільні підходи); мультитехнологічність (лапароскопія, ендоскопія, ендоваскулярні та гібридні операції з асиміляцією технологій); мультифункціональність (поліфункціональні електрохірургічні інструменти в лапароскопії й ендоскопії, електростимуляція живих біологічних тканин, зшивальні апарати – лінійні та циркулярні стиплери, системи дублювання); мультипроекція (доопераційний облік, прогнозування й індивідуальне планування нестандартних нештатних ситуацій); мультифокус (урахування всіх сприятливих і несприятливих факторів для отримання надійного прогнозованого сприятливого прогнозу для пацієнта) [3].

Отже, комбінація хірургічних інновацій та технологій, оволодіння ними, їх агресивне впровадження ставлять за мету позбутися впливу людського фактора, що виводить сучасну хірургію на рівень уніфікації, стандартизації та протокольності (стандартна операційна і технологічна процедура) [3]. Усе це створює виклики для державної сис-

теми післядипломної освіти і стимулює кожного учасника цього процесу до безперервного пошуку можливостей професійного зростання (системність і систематичність), вступаючи в конкурентні відносини з приватними структурами за споживача послуг (інтерни, курсанти), стимулюючи і прискорюючи створення ефективних професійних навчальних (тренінгових, симуляційних) фахових центрів, в умовах яких буде відбуватися планомірна підготовка до зростання рівня навчання спеціаліста під час роботи із сучасним хірургічним обладнанням згідно з вимогами і викликами сучасної клінічної хірургії [1; 2].

Без сумніву, створення і формування конкурентного середовища спонукає колективи клінічних кафедр до постійного вдосконалення (інформаційного, професійного і технологічного), активного використання сучасних інформаційних (хмарні сервіси, соціальні мережі) та інтерактивних технологій для свого позиціонування на ринку освітніх послуг, презентуючи власні досягнення, наукові та клінічні можливості, модернізуючи навчальні програми і плани, приваблюючи курсантів до своїх клінічних баз та установ, таким чином виконуючи виробничий план за державним замовленням [1; 2].

Мета – оцінити і проаналізувати роботу кафедри хірургії та судинної хірургії НМАПО імені П.Л. Шупика (завідувач кафедри – проф. Саволюк С.І.) за 2018 рік щодо активного впровадження сучасних інформаційних продуктів та інноваційних технологій у навчальний, науковий і лікувально-консультативний процеси, у міжнародну і маркетингову діяльність.

Матеріали і методи. Усі напрями діяльності кафедри (освітня – післядипломна медична освіта і безперервний професійний розвиток; підготовка науково-педагогічних кадрів; науково-дослідна; інноваційна; надання медичної допомоги) відповідають інтегрованій системі управління якістю за стандартом ISO 9001 : 2015.

У 2018 році на кафедрі хірургії та судинної хірургії НМАПО імені П.Л. Шупика закінчили навчання 61 лікар-інтерн за спеціальністю "Хірургія" 1, 2, 3 року; 137 лікарів-курсантів різних кваліфікаційних категорій (124 – за бюджетом і 13 – за спецфондом); 6 лікарів на циклах спеціалізації за індивідуальним планом; 15 клінічних ординаторів; 3 аспіранти і 22 лікарі-інтерни за спеціальністю "Сімейна медицина – загальна практика" із навчанням на суміжному циклі з хірургії.

З метою популяризації, позиціонування і презентації здобутків кафедри хірургії та судинної хірургії НМАПО імені П.Л. Шупика активно представлена в мережі Internet: на сайті академії, на власних кафедральних сайтах (з лапароскопії та з флебології), у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Google+, LinkedIn) та відеохостинг-ресурсі (YouTube). Для висвітлення цікавих клінічних випадків і складних операцій, телемедичного консультування застосовуються програми-месенджери – Scape, Telegram, Viber, WhatsApp.

Створення у 2016 році навчально-тренінгового кафедрального центру, його постійне вдосконалення шляхом активної співпраці з комерційними фірмами (виробниками хірургічного обладнання) дозволив у 2018 році забезпечити навчання 136 осіб, із них слухачів циклів ТУ ("Вибрані питання невідкладної абдомінальної хірургії", "Основи лапароскопічної хірургії"), ПАЦ і спеціалізації – 57 різної фахової підготовки, 95% із яких мали вже відповідну кваліфікаційну категорію з хірургії; лікарів-інтернів за спеціальністю "Хірургія" 1, 2, 3 року навчання – 61, клінічних ординаторів – 15, очних аспірантів – 3. Клас обладнаний двома лапароскопічними тренажерами, генераторами різних видів хірургічної енергії (моно-, біполярна, електрозварювання); наявні всі види електрохірургічних інструментів та зшивальних апаратів, набори шовного матеріалу і синтетичних імплантатів. Використовуються мультимедійний супровід, інтерактивна система для майстер-класів у режимі «Live Surgery» і система для запису й архівування потокового відео в режимі on-real-time в обладнаній кафедральній лекційній аудиторії, яка має прямий мультимедійний і мережевий зв'язок із кафедральною операційною (зображення подається і загального плану, і з ендоскопічної та лапароскопічної камери), що дозволяє активно проводити тематичні майстер-класи та науково-практичні клінічні конференції в режимі «живої» хірургії.

У 2018 році колектив кафедри продовжив виконання ініціативно-пошукової науково-дослідної роботи «Інноваційні технології в хірургічному лікуванні захворювань органів черевної порожнини, черевної стінки та судин» (термін виконання 01.2017- 10.2021 рр., № державної реєстрації 0117U002468).

З метою активного залучення лікарів-інтернів до наукової діяльності та проведення об'єктивного конкурсу до вступу в клінічну ординатуру й аспірантуру, підготовки доповідей на конференцію молодих учених кафедрою впроваджено методика Днів інновацій, коли щотижня заслуховуються цікаві хірургічні новини, розробки, відкриття, доповіді з актуальних тем усіх розділів клінічної хірургії, звіти з наукових форумів.

Результати. Навчання в тренінговому класі відбувається за індивідуальною програмою за попередніми результатами анкетованої кривої навчання. Складання практичних навичок і вмій на лапароскопічному тренажері – обов'язковий компонент проміжної та підсумкової атестації лікарів-інтернів з інтеграцією його в комплекс об'єктивного структурованого клінічного іспиту як базового критерію допуску до лапароскопічних операцій, підсумкової атестації слухачів та курсантів згідно із чинними програмами передатестаційної підготовки, тематичного удосконалення і спеціалізації.

Активне використання інтерактивних навчальних технологій дозволило інтегрувати в навчальні плани серію (12) тематичних майстер-класів і 4 науково-практичних конференцій у режимі «живої» хірургії, залучаючи до участі співробітників чотирьох державних і двох приватних клінічних кафедральних баз, лікарів-інтернів, курсантів у межах навчальної програми з висвітленням програми на сайтах НМАПО і кафедри та в соціальних мережах.

Річний звіт із наукової та інноваційної діяльності констатував, що наукова продукція кафедри представлена 1 навчальним посібником, присвяченим малоінвазивним хірургічним технологіям у флебології; 11 фаховими наукометричними статтями, 31 тезами державного і міжнародного рівнів, 3 патентами на корисну модель, 3 методичними рекомендаціями, присвяченими інноваційним аспектам малоінвазивної хірургії гострого апендициту, лапароскопічній безшовній безфіксаційній TAPP-алогерніопластиці та ендовенозній хірургії варикозної хвороби вен нижніх кінцівок, що підкреслює пріоритет кафедрального досвіду використання електрозварювання живих біологічних тканин у вітчизняній хірургії. До Реєстру галузевих нововведень оформлено 10 заявок, у підпорядкованій кафедрі клінічні бази впроваджено 87 інновацій, які стосуються всіх галузей ургентної та планової абдомінальної хірургії й хірургії варикозної хвороби та її ускладнень. Наукові пріоритети кафедри були захищені в 4 кандидатських дисертаціях двох співробітників і двох здобувачів кафедри, на етапі завершення ще 5 канди-

датських дисертацій (двох заочних аспірантів, одного співробітника, двох здобувачів), запланована 1 докторська дисертація, в яких будуть висвітлені всі сфери наукових інтересів кафедри.

Результати наукової діяльності широко висвітлювалися в 48 наукових доповідях на фахових форумах вітчизняного і міжнародного рівнів та на виступах перед хірургічною спільнотою 11 обласних осередків Асоціації хірургів України (Запоріжжя, Миколаїв, Кропивницький, Львів, Житомир, Одеса, Херсон, Чернігів, Черкаси, Вінниця, Дніпро), що має суттєвий позитивний вплив на наповнення циклів і виконання виробничого плану.

Висновки. Упровадження системи управління якістю всіх напрямів діяльності кафедри, активне використання сучасних інформаційних та інтерактивних технологій і ресурсів, підтримка корпоративної культури, високого рівня мотивації, прагнення до постійного професійного зростання і вдосконалення колективу співробітників дозволяє підняти викладацьку, наукову, інноваційну, міжнародну та лікувально-діагностичну роботу на рівень сучасних трендів, доводячи вітчизняні пріоритети в усіх розділах хірургії, долаючи конкуренцію з приватними закладами за споживача освітніх послуг на післядипломному рівні.

Список використаної літератури

1. Горачук В.В. Управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я: монографія / В.В. Горачук. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі - Поділля», 2012. – 213 с.
2. Сучасні напрями менеджменту в охороні здоров'я: навчально-методичний посібник; за заг. ред. акад. НАМН України Ю. В. Вороненка. – К.: Медицина України, 2015. – 335 с.
3. The SAGES / ERAS Society Manual of Enhanced Recovery Programs for Gastrointestinal Surgery / [Feldman L.S., Delaney C.P., Ljungqvist O. et al.]. – Springer, 2015. – 371 p.

ПЕРСПЕКТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЦИКЛУ «УРОЛОГІЯ» НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Саричев Л.П., Панасенко С.М., Сухомлин С.А., Саричев Я.В., Супруненко С.М.

Українська медична стоматологічна академія

Запропоновано перспективні підходи до підготовки студентів закладів вищої медичної освіти. Підкреслено важливість упровадження новітніх технологій. Обґрунтовано провідні напрями вдосконалення практичної підготовки медичних кадрів.

Ключові слова: самостійна робота студента, сучасні технології, уніфікація, навчання, урологія.

The article presents our opinion on the development of students' training for higher medical educational institutions. Considerable attention is paid to the new technologies. The leading directions of improvement of medical personnel practical training are substantiated.

Keywords: independent work of the student, modern technologies, unification, education, urology.

Актуальність теми. Конституція України визнає життя й здоров'я громадян найвищою соціальною цінністю та проголошує державу гарантом забезпечення й утвердження прав і свобод людини. Проте наявна тенденція погіршення стану медичної системи в країні створює дедалі гостріші проблеми для подальшої реалізації задекларованого права людини на отримання медичної допомоги в нашій державі. Провідна мета Національного плану розвитку системи охорони здоров'я – забезпечити зниження рівня захворюваності, інвалідності та смертності населення, налагодити ефективне функціонування доступної та високоякісної медичної допомоги [4;6;7]. Нова модель медичного обслуговування передбачає появу лікарів принципово нової формації, які мають нести відповідальність за своїх пацієнтів і надавати гарантований мінімум медичної, психологічної та соціальної допомоги [8;10].

Постійні відкриття й удосконалення в медичній галузі породжують неосяжний потік інформації, який зобов'язує викладача вищої школи швидко її оцінювати й адаптувати до сучасних умов викладання фахової дисципліни. Удосконалення й оптимізація викладання циклу урології в ЗВО постійно розглядаються Міністерством охорони здоров'я.

Більшість випускників медичних ЗВО прагнуть оволодіти вузькою спеціальністю, натомість наявна тенденція до зростання потреб у відповідних спеціалістах для забезпечення високого рівня медичної допомоги населенню.

Значущість урології як галузі медицини не викликає сумнівів і базується на безперечних фактах, які відображають збільшення не лише чисельності населення, а й кількості людей похилого віку. За демографічними прогнозами, в першу чверть 21 століття загальна чисельність людей старше 60 років збільшиться вдвічі та в 2025 р. перевищить рубіж у 1 млрд. [9]. У розвинутих країнах світу частка населення старше 60 років складає близько 20%, а до 2050 р. цей показник сягне 33%. Ураховуючи те, що тривалість життя населення збільшується, можна висловити припущення, що в цих умовах мають особливе значення вдосконалення діагностики, підвищення кваліфікації лікарів, розширення рівня їхньої підготовки.

Це спонукає до вирішення багатьох питань: як у навчальні години (які періодично скорочуються), передбачені програмою, ознайомити студентів не лише з традиційними, установленими науковими позиціями, а й із новими, проаналізувати можливий розвиток дослідження даної проблеми [1;3].

Вагомою складовою процесу навчання стала самостійна робота, яка формує власне клінічне мислення студентів. Метою самостійної роботи студентів (СРС) на кафедрі є закріплення теоретичних знань з урології, об'єднання теоретичної підготовки з можливістю проведення клінічного дослідження, а також подальшого вдосконалення практичних навичок роботи лікаря-уролога. Як відомо, самостійна робота має дві форми виконання – аудиторну і позааудиторну.

Аудиторна СРС під керівництвом викладача проводиться в стаціонарі, поліклініці, в палаті біля ліжка хворого,